

**MILLOITIK MUNDURA
(HAUSNARKETA BAT)**

Pasatu da zalaparta, urrunduz doa zarata. Aurkezpen ekitaldien inguruan sortzen dan giro hori hurretik ezagutzeko aukera izan dot. Sentimendu kontrajarriak izan dodaz txandaka: alde batetik poza, etxeko euskararen oihartzun bizia jaso uste dodalako; beste alde batetik lotsa bikoitza. Jende aurrean biluzteak emoten daben antzekoa, bata, eta lan arinegia, sakondu bakoa eta hari mehez lotutakoa egin dodalako ustea, bestea. Irakurgai erreza egitea neban asmoa eta ez nintzan iruntsi ezinezko bilduma egiten hasiko. Erabili dodan euskarak berak dauka hor pisurik handiena eta pasarte arin eta barregarriak besterako aitzakia baino ez dira. Liburua hor dago; bitarteko gazi-gozaok ordaindu beharreko sari izan dira. Nik neuk, aukeran, nahiago ondorengo bake hau.

Ez dot damurik, baina. Ez pentsatu hori danik. Etxean, familian, eskolako eta auzoko lagunartean jasotako historia eta istorioek neure baitan hazurmaminduta neukazan eta ez neukan neuretzako edo etxerako bakarrik gordeteko eskubiderik. Pasadizo eta ia berba bakotxaren atzean munduak somatzen ditut, sentimenduz eta ilusioz betetako mundu asko, pertsona beste mundu, sasoi hartako orekaren ardatzean. Gure aurretik familia eta bizimodua ataraten ibili ziranei ezin deutsegu hutsik egin. Egoera barrietan orduango indarrez eta maitasunez jokatzen jakin behar dogu, hurrengoek be, saltsa ederreko lapikotan, egosi doguna dastatzeko aukera euki dagien.

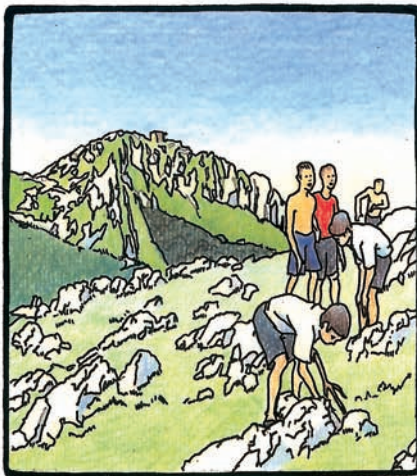
Angel Ugarteburu

MILLOITIK MUNDURA

UME-DENPORAKO OIHARTZUNAK

Sarrera:

Juan Luis Goikoetxea

SUTONDOAN SORTA
LABAYRU IKASTEGIA
BILBAO BIZKAIA KUTXA FUNDAZIOA

Pare bat kritika irakurriak ditut. Bietan goraipatzen da kon-takizunen grazia eta irakurtzeko errezatasuna. Horrexen bila ibi-li nintzen eta badirudi asmatu dudala. Seme-alabentzat pentsa-tua zan hasierako idazlana eta ez neban nahi filosofatzen has-terik. Nahiago errez eta arinetik ibili, gatz eta piper pixka bat bota eta sasoi hartako bizimoduaren alderdi ilunagoak irakur-leak berak irudika egiazala lerro tartean.

Lepoan hartu eta segi aurrera, kantuan esaten den moduan. Nahigabeak bizkarrera eta baikortasunez bizitzari so. Umore onak jarri nahi nebazan lanean, anekdotario baten inguruan. Irribarre xumeak edo barre algarek lortzen dabe saminez, tris-turaz, lorpen txikiz eta maitasun handiz bizitzako sutan lapi-koan egosten dana gozagarri izan dadin. Geure mugak onartu, zauriak errukiz estali eta bizitzaz gozatzea aukera ez ezik bete-beharra be badala aldarrikatu. Atzera begiratu, akatsez ohartu, graziaz betetako pasadizo eta bizipenak gozatu eta, zergatik ez, inozentziaren sasoi jarraera eta jokaera xaloak be iruzu-riak barik, ispilu gardenean islatu. Norbere buruaren kontura barre egiten ez dakianaren errukarria!

Umetako berbak, entzuten nebazan esaldiak, berben soinua bera, sentimenduen oihartzuna jaso nahi neban, gaur eguneko pertsonen buru-bihotzetara heltzeko. Hizkuntza musika da, izan be eta haren doinuaren hegoetan doa pertsonaren izate osoa, poz, atsekabe, itxaropen, beldur eta guzti. Errez jasotzen dan mezua da bihotzetik bihotzera doan hori. Munduaren aldaketa-rik handienak be ez dau gure sentipenezko izakera irauliko.

Bizipenak aldean daroaguz eta ahotan erabilten doguza-nean azaltzen dira, baina hortxe dagoz geure baitan eta soi-nean, aurpegiko zimurretan eta gorputzeko orbanetan zizelka-tuta. Horregatik, denborak ez du hainbesteko garrantzirik. Orainaldian kontatzen danak beste indar bat dauka eta horre-tan ahalegindu naz. Gertaerak hortxe dagoz, hur-hurrean, gure gomuta ahulean erdi ezabatuak geratu direnean be. Pertsonen jokoan be 1. eta 2. pertsonen lekukotasunak bizitasun aparta emoten deuta kontaktari.

Alkarregaz lotutako hiru ardatzetan gauzatzen da liburuaren haria:

Gerra eta soldadutzako kontuak dira ardatzetako bat. Ezin alde batera laga ni jaio aurretxoan Euskal Herriak bizi eta jasandakoa. Gure memorian jasotako kantu, bertso eta koplek emon eustien zati hori harilkatzeko ardatza. Horrela, familiaren historian txertatzen da neu nazan pertsona bakanarena.

Baserrian, eskolan eta irtenaldietan nik neuk bizitakoak dira bigarren ardatz. Horixe da alderdi pertsonalena, ezinbestean. Bada hor be, euskararentzat antzu izan zan gerra osteko gizarte eta bizimoduaren arrastoa. Honeek idazten hasi nintzanean, garrantzi bako kontuak begitandu jatazan, baina gero, irakurri dabenei entzunda, konturatu naz gaurko gazteentzat ez eze, heldutxoagoentzat be ia prehistoria dela XX. mendearen erdialdeko bizimodu hori.

Beste biak batzen eta indartzen dabezan ardatz nagusia baserria bera da: lanak, animaliak, landareak, sineskerak. Naturagaz, abereekaz, erleekaz, hegaztiekaz, basoko arbola, zelaietako bedar, mailuki, lore, xomorro...hainbat eta hainbat bizidunekaz gendukan harreman orekatua da koadro honi guzti honi habitata emoten dautsana. Baserritik alde egitea ez da izan handik herrira dagozan kilometro batzuen kontu hutsa. Gizaldi askotako pausoa egin da epe motzean. Etxez aldatu beharrean aurkitu dogu geure burua eta etxe aldaketa horretan prisaz ibili gara eta, seguru nago, ez ditugu jaso beharreko altxor eder asko aldean hartu. Lurrikara handia izan da. Globalizazioak iruntsi egingo gaituela dirudi. Arrotz jakuzan mundu ikuskerak, hizkuntzak gainezarri deuskuez, gure Herriak gizaldi askotan hazurmamindu dituen ekanduen gainetik. Denboraren eta geure ahaleginaren kontua izango da, astinduaren ondorioz aidean geratzeko zorian diren ohitura, jarrera eta balio bakoitzak pautatu eta bere leku egokia hartzea.

Angel Ugarteburu
2008ko abendua